

انواع نمازها و ثوابهای انها

محمد تقی صرفی پور

مقدمه

بعد از حمد و ثنای خداوند سبحان و صلوات و درود بر سید انبیاء محمد

مصطفی و آل طاهرینش

در آیه «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي» (سوره طه، آیه ۱۴). نماز بخوان برای یاد

من...

در ایه مذکور هدف از نماز یاد خدا بیان شده است.

امیرالمؤمنین علیه السلام : عملی از نماز نزد خدا بهتر نیست پس امور «

دنیا شما را از نماز مشغول نکند که خداوند سبحان در قرآن کریم

«عدهای را مذمت کرده و فرموده: **الذین هم عن صلاتهم ساهون**

(.یعنی آنان غافل بوده و به اوقات نماز اهانت می کنند ،(وسائل، ج 15، ص 191)»

فلسفه نماز: در روایتی که از امام رضا(ع) نقل شده است، فلسفه وجوب

نماز اقرار به ربوبیت پروردگار، مبارزه با شرک و بت پرستی، اظهار تَذَلُّل

بنده در برابر عظمت خدا، غفلت‌زدایی، یاد خدا، جلوگیری از فساد و

گناه و سرکشی و... بیان شده است. (وسائل الشیعه، ۴۰۹ق، ج ۳، ص ۴).

در تفسیر نمونه نیز تقویت روح انضباط، دعوت به پاکسازی، پرورش

فضایل اخلاقی، ارزش‌دهی به دیگر اعمال و آمرزش گناهان از

حکمت‌های وجوب نماز شمرده شده است.

از حضرت فاطمه(س) نقل شده است که خدا نماز را واجب کرد تا

بندگان از تکبر دور باشند. (الاحتجاج، ۴۰۳ق، ج ۱، ص ۱۰۷)

در نهج البلاغه نیز آمده است که نماز، خودبینی و کبر را در هم

می‌شکند. (نهج البلاغه، تصحیح صبحی صالح، کلمات قصار ۲۵۲، ص ۵۱۲)

نماز، عمل عبادی مسلمانان است که در قرآن ۹۸ بار از آن یاد شده

است. بنا بر آیات قرآن، نماز عامل بازدارنده از گناه، وسیله

رستگاری، یاری‌کننده انسان در مشکلات و از سفارش‌های مهم خدا به

پیامبران و از دغدغه‌های پیامبران به‌ویژه درباره خانواده‌شان است.

نماز های واجب مانند یومیه از ضروریات دین اسلام و عبادتی است که به فتوای فقیهان در هیچ حالی نباید ترک شود و ترک آن از گناهان کبیره و نشانه کفر و نفاق دانسته شده است. در کتاب های وسایل الشیعه و مُستدرک پیش از ۱۱۶۰۰ حدیث در موضوع نماز نقل شده است. در کتاب های فقهی هم بخشی با عنوان کتاب الصلاة هست که به احکام و آداب نماز اختصاص دارد.

درباره نماز آثاری به صورت مستقل نیز منتشر شده است که آمار آنها را تا سال ۱۳۷۶ ش، حدود دو هزار کتاب و رساله و نیز صدها غزل و قصیده گفته اند. تا سال ۲۰۱۹م در جهان، حدود سه میلیون ششصد هزار مسجد برای نماز خواندن احداث شده است. همچنین در اماکن عمومی و جاده ها، مکانی به خواندن نماز اختصاص دارد که به آن نمازخانه می گویند.

نمازها به واجب و مستحب تقسیم می شوند: نمازهای واجب عبارت اند از: نمازهای یومیه، نماز آیات، نماز طواف، نماز میت، نماز قضای والدین و

نمازی که به سبب نذر، عهد و قسم واجب شده است. نافله‌های یومیه و نماز شب، نماز جعفر طیار، نماز امام زمان (ع) و... هم از نمازهای مستحب‌اند.

در این کتاب به تعدادی از نمازهای واجب و مستحب و ثوابهایی که برای آنها ذکر شده است پرداخته ایم. خداوند ما را از نمازگزاران قرار دهد انشالله.

بهار 1404. کرمانشاه

آداب نماز فوق‌العاده جعفر طیار

یکی از نمازهای مستحب ولی خیلی مهم نماز جعفر طیلز می باشد. انقدر در رفع حاجت موثر است که به ان اکسیر اعظم گفته میشود.

اولیا خدا همیشه ان را می خوانند انشاءالله شما هم ان را بخوانید و از برکاتش بهره مند شوید.

نماز جعفر طیار، به صورتِ دو نماز دو

رکعتی با دو تشهد و سلام مستقل به

صوت زیر خوانده می‌شود

در ابتدای نماز، نیت نماز جعفر طیار
کرده، در رکعت اول بعد از حمد سوره
اذا زلزلت»، در رکعت دوم پس از حمد
سوره عادیات، در رکعت سوم پس از
حمد سوره نصر و در رکعت چهارم
پس از حمد «توحید» خوانده می‌شود.

در هر یک از رکعت‌ها بعد از حمد و سوره،
مرتبه ذکر تسبیحات اربعه «سُبْحَانَ اللَّهِ ۱۵
وَالْحَمْدُ لِلَّهِ وَ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ» و در
رکوع هر رکعت همین ذکر ده مرتبه و پس
از سر برداشتن از رکوع ده مرتبه و در
سجده هر رکعت ده مرتبه و زمانی که سر

از سجده ها برداشت نیز نیز ده مرتبه این

ذکر گفته می شود

که در هر رکعت ۷۵ بار و در

مجموع ۳۰۰ بار تکرار می شود

کیفیت نماز شب چگونه است؟ نماز شب دارای ۱۱ رکعت بوده و از سه بخش: ۴ نماز دو رکعتی به نیت نماز شب، ۱ نماز دو رکعتی به نیت نماز شفع و ۱ نماز یک رکعتی به نیت نماز وتر، تشکیل میشود.

نماز شب یا نافله شب

در بخش اول ۴ نماز دو رکعتی و به مانند نماز صبح خوانده میشود : ۱ فقط هنگام نیت میگوییم: دو رکعت نماز شب می خوانم قربه الی الله

نماز شفع

نماز شفع را پس از خواندن چهار نماز دو رکعتی به صورت ذیل : ۲ میخوانیم: ابتدا نیت میکنیم که ۲ رکعت نماز شفع می خوانم قربه الی

الله، در باقی اعمال نماز بجای سوره توحید در رکعت اول سوره ناس و در رکعت دوم سوره فلق را میخوانیم.(طبق نظر برخی از فقها و مراجع بنا به احتیاط واجب نماز شفع بدون قنوت خوانده شود)

نماز وتر

پس از خواندن نماز شفع نوبت به نماز یک رکعتی وتر میرسد. در ۳: نیت این نماز میگوییم یک رکعت نماز وتر می خوانم قربه الی الله، سپس حمد ، سه مرتبه توحید و یک مرتبه سوره فلق و یک مرتبه سوره ناس را میخوانیم.

پس از خواندن سوره ها نوبت به قنوت میرسد و در قنوت مستحب است، چهل بار (اَللّٰهُمَّ اِغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُسْلِمِيْنَ وَالْمُسْلِمَاتِ) را بگوییم و یا برای ۴۰ فرد مومنی که میشناسیم طلب استغفار کنیم. سپس ۷۰ بار ذکر : اَسْتَغْفِرُ اللهَ رَبِّيْ وَ اَتُوْبُ اِلَيْهِ و سپس ۷ بار : هَذَا مَقَامُ الْعَائِدِ بِكَ مِنَ النَّارِ و نهایتا ۳۰۰ مرتبه ذکر: اَلْعَفْوُ بگوییم

پس از قنوت مانند باقی نماز ها رکوع و سجود و تشهد و سلام خوانده و
از درگاه خداوند طلب آمرزش گناهانمان کنیم

ساده ترین حالت خواندن نماز شب

با توجه به محدودیت زمان و یا کمبود حوصله و یا به هر دلیل دیگر
شاید نتوان نماز شب را در کامل ترین حالت خود خواند، اما آیا میتوان
نماز شب را خلاصه تر خواند؟ بله . میتوان نماز شب را به ۳ نماز خلاصه
کرد و ۱ نماز دو رکعتی به نیت نماز شب، یک نماز ۲ رکعتی به نیت نماز
شفع و یک نماز ۱ رکعتی به نیت نماز وتر خواند

در صورت لزوم به خلاصه و ساده تر کردن میتوان مستحبات گفته شده
در قنوت نماز وتر را تاجایی که توان و حوصله اجازه میدهد خواند

حتی اگر خواب آلودگی به شما اجازه سرپا ایستادن در نماز شب را
نمیدهد. میتوانید در حالت نشسته با پروردگار خویش به عبادت مشغول
شوید.

نحوه خواندن نماز شب، آثار و برکات آن و نماز شب از دیدگاه

قرآن، احادیث و بزرگان

نماز شب در آیات قرآن

خداوند متعال در آیات کتاب خویش نیز تاکید بر نماز شب داشته و آن
را مایه رسیدن انسان به مقامات والاتر میداند. زیرا این مستحب، آثار
عمیق و فوق العاده ای در روح و روان انسان داشته و آن را تبدیل به
بنده ای مخلص میکند.

خداوند در آیه ۷۹ سوره اسراء، نماز شب را وسیله ای برای رسیدن :۱
بنده خویش به مقام محمود میداند و توصیه به نماز شب میفرماید : و
پاسی از شب را ، قرآن (و نماز) بخوان! این یک وظیفه اضافی بر عهده

توست؛ امید است که پروردگارت تو را به جایگاهی در خور ستایش
برانگیزد!

در آیه ۹ از سوره زمر نیز به نماز شب اشاره شده که : (آیا آن کس ۲:
که شب و روز به کفر و عصیان مشغول است بهتر است) یا آن کس که
ساعاتی از شب را به اطاعت از خدا به سجده و قیام پرداخته و از عذاب
آخرت ترسان و به رحمت الهی امیدوار است؟

خداوند تبارک و تعالی در آیه ۲۶ سوره دهر اشاره به بهترین زمان ۳:
برای عبادت خویش اشاره کرده و میفرماید: خواندن آیات و نماز و راز و
نیاز کردن با خدا و هم صحبت شدن با آفریدگار در دل شب، استوارتر و
بهتر میباشد.

تاکید بر این نماز مستحب تا حدی قوی بوده که برای نیکوکاران و ۴:
افرادی که پاسی از شب را میخوابیدند جایگاه بهشت را مهیا نمود و در

آیه ۱۵ تا ۱۷ سوره ذاریات آمده : بی تردید پرهیزکاران در بهشت ها و چشمه سارهایند. (۱۵) آنچه را پروردگارشان به آنان عطا کرده دریافت می کنند؛ زیرا که آنان پیش از این همواره نیکوکار بودند. (۱۶) آنان اندکی از شب را می خوابیدند [و بیشتر آن را به عبادت و بندگی می (گذرانند). (۱۷)]

پروردگار تعالی در آیه ۱۶ از سوره سجده عبادت شب را وسیله ای : ۵: برای آمرزش گناهان و وفور نعمت و روزی میداند و میفرماید: آنها پهلوهایی خود را از بستر گرم برمی گیرند، و از خوابگاه خوش دوری می گزینند و خالق خویش را می خوانند و از ترس گناهان خویش به رحمت او چشم دوخته و از آن چیزی که خداوند قسمت آنها کرده و روزیشان نموده است انفاق می کنند.

بی تردید وفور وجود آیات قرآن و اشاره به بیدار در پاسی از شب و راز و نیاز به معبود به این آیات ختم نشده و در آیات دیگری مانند آیه ۱۷

سوره آل عمران، آیات ۱ تا ۶ سوره مزمل، آیه ۶۴ سوره فرقان و ...
نیز اشاره به نماز شب شده است.

نماز شب در احایث معصومین

تاکید معصومین بر خواندن نماز شب در بسیاری از کتب معتبر احادیث دیده میشود. این دعوت به نماز شب در حدی میباش که آن را معیاری بر شیعه بودن قرار داده و تارک نماز شب را جزو زیانکاران میدانند. در ذیل میتوانید احادیثی چند از معصومین درباره نماز شب را مطالعه بفرمایید.

امام صادق (ع): از جمله سفارش‌های پیامبر (ص) به علی (ع) این بود :
که ای علی! تو را به صفاتی که در خودت هست سفارش می‌کنم؛ پس
آنها را حفظ کن. سپس گفت: خداوند!! او را یاری نما! تا این که فرمود:
بر تو باد {خواندن} نماز شب! بر تو باد {خواندن} نماز شب! بر تو باد
!{خواندن} نماز شب

پیامبر خدا (ص) به علی (ع): ای علی! مؤمن از سه چیز شاد می شود: ۲:
. دیدار برادران ، افطار کردن روزه و عبادت آخر شب

پیامبر اکرم (ص): جبرئیل پیوسته مرا به شب زنده داری سفارش می ۳:
کرد ؛ چندان که گمان کردم نیکان امت من جز اندکی از شب را هرگز
. نخواهند خفت

حضرت علی (ع): خوشا به حال آن کس که مسؤولیت های واجب را ۴:
در پیشگاه خداوند به انجام رسانیده و در راه خدا هر سختی و تلخی را به
جان خریده و به شب زنده داری پرداخته است و اگر خواب بر او چیره
شود، بر زمین خوابیده و کف دستان خود را بالین خود قرار داده و زمره
در گروهی است که ترس از معاد، خواب را از چشمانشان ربوده و پهلوی
از بسترها گرفته و لبهایشان به یاد پروردگار در حرکت بوده و با
استغفار طولانی گناهان را زدوده اند: آنان حزب خداوندند و قطعاً حزب
خدا رستگار است.

۵: امام صادق (ع): کسی که نماز شب نمی‌خواند، از شیعیان ما نیست

۶: امام صادق (ع): مبعوض ترین و ناپسندترین مردم نزد خداوند، کسی است که [شب را سراسر به خواب رود] بسان مرداری گندیده و در روز بیکار و تنبل باشد

۷: امام باقر (ع): خداوند دوست دارد کسی را که با نماز، شب زنده داری کند

۸: امام صادق (ع): شرافت مؤمن در نماز شب اوست و عزّت مؤمن در خودداری او از لطمه زدن به آبروی مردم

۹: امام صادق (ع) فرمودند: «مال دنیا و فرزندان، زینت زندگی این دنیا و نماز شب، زینت آخرت است»

پیامبر اکرم(ص): هرگاه بنده در دل شب تار با معبود خود خلوت : ۱۰
کند و با او به راز و نیاز پردازد ، خداوند دلش را نورانی گرداند ... سپس
خداوند به فرشتگانش گوید : « ای فرشتگان ! به بنده ی من نگاه کنید ،
که در دل شب تاریک که مردم به لهُو سرگرمند و نیز غافلان خفته اند ،
با من خلوت کرده است . شاهد و گواه باشید که من او را مورد بخشش
. «قرار دادم

حضرت محمد(ص): هر که نماز شب زیاد بخواند ، روز هنگام ، : ۱۱
خوش سیما باشد

امام صادق علیه السلام : **دروغ گفته کسی که بگوید نماز شب می خوانم** «
ولی گرسنه ام و پول ندارم . زیرا نماز شب روزی روز را ضمانت کرده
(.است .) بحار، ج 87، ص 15

نماز شب

داستان خدا و بنده تنبل

. خدا : بنده ی من نماز شب بخوان و آن یازده رکعت است

. بنده : خدایا ! خسته ام ، نمی توانم

. خدا : بنده ی من ، دو رکعت نماز شفع و یک رکعت نماز وتر بخوان

. بنده : خدایا ! خسته ام برایم مشکل است نیمه شب بیدار شوم

. خدا : بنده ی من قبل از خواب این سه رکعت را بخوان

. بنده : خدایا ! سه رکعت زیاد است

. خدا : بنده ی من فقط یک رکعت نماز وتر بخوان

. بنده : خدایا ! امروز خیلی خسته ام ! آیا راه دیگری ندارد ؟

. خدا : بنده من قبل از خواب وضو بگیر و رو به آسمان کن و بگو یا الله

! بنده : خدایا ! در رختخواب هستم اگر بلند شوم خواب از سرم می پرد

. خدا : بنده ی من همانجا که دراز کشیده ای تیمم کن و بگو یا الله

. بنده : خدایا ! هوا سرد است ! نمیتوانم دستانم را از زیر پتو در بیاورم

. خدا : بنده ی من در دلت بگو یا الله ما نماز شب برایت حساب میکنیم

. بنده اعتنایی نمی کند و می خوابد

خدا : ملائکه ی من ! ببینید من آنقدر ساده گرفته ام اما او خوابیده است

چیزی به اذان صبح نمانده ، او را بیدار کنید دلم برایش تنگ شده است

. امشب با من حرف نزده

. ملائکه : خداوندا ! دوباره او را بیدار کردیم ، اما باز خوابید

. خدا : ملائکه ی من در گوشش بگویید پروردگارت منتظر توست

ملائکه : پروردگارا ! باز هم بیدار نمی شود

خدا : اذان صبح را می گویند هنگام طلوع آفتاب است ای بنده ی من

. بیدار شو نماز صبحت قضا می شود خورشید از مشرق سر بر میآورد

ملائکه : خداوندا ! نمی خواهی با او قهر کنی ؟

... خدا : او جز من کسی را ندارد ... شاید توبه کرد

بنده ی من تو به هنگامی که به نماز می ایستی من آنچنان گوش فرا
میدهم که انگار همین یک بنده را دارم و تو چنان غافلی که گویا صد ها
خدا داری

اهمیت و کیفیت و ثواب نماز جمعه

نماز جمعه در زمان غیبت امام زمان(ع) واجب تخییری است یعنی می

توانی نماز ظهر بخوانی یا نماز جمعه بخوانی

نماز جمعه، نمازی دو رکعتی است که مسلمانان، هر جمعه، به هنگام ظهر

و به جای نماز ظهر برگزار می کنند. این نماز را، نمی توان به صورت

فردی خواند و حتماً باید به صورت جماعت اقامه شود. برای برگزاری

نماز جمعه، باید دست کم پنج نفر حاضر باشند که یکی از آنها امام

جمعه و بقیه مأمومین هستند. موضوع این مقاله، نحوه خواندن نماز

جمعه، احکام و فضیلت این نماز است. با ما همراه باشید

پیش نیازهای لازم برای برگزاری نماز جمعه

برای برگزاری نماز جمعه، مانند سایر نمازها گرفتن وضو واجب است. نماز جمعه معمولاً در مساجد جامع شهرها و روستاها برگزار می شود، اما در شهرهای بزرگتر به دلیل فراوانی و ازدحام جمعیت ممکن است در مصلی یا در فضای آزاد برگزار شود. امام جمعه، باید قبل از شروع نماز، دو خطبه برای نمازگزاران قرائت کند که دعوت به تقوای الهی، جزو مضامین آن است.

شروع نماز جمعه با خطبه های نماز جمعه

نماز جمعه با ایراد خطبه اول توسط امام جمعه شروع می شود. از آنجایی که خطبه ها، جزئی از نماز جمعه محسوب می شوند، لذا بر همه ی نمازگزاران، لازم است که هر دو خطبه را در سکوت و آرامش گوش دهند. ایراد دو خطبه، توسط امام یا خطیب جمعه، قبل از اقامه نماز، واجب است. پس از پایان خطبه ها نماز جمعه شروع می شود.

همان گونه که گفته شد، نماز جمعه به جای نماز ظهر خوانده می‌شود، بنابراین، خطبه‌های نماز جمعه به جای دو رکعتِ اول نماز ظهر و نماز دو رکعتیِ جمعه، به جای دو رکعتِ بعدیِ نماز ظهر، محسوب می‌شود. غالباً، خطیب جمعه و امام جمعه یک نفر هستند، اما گاهی پیش می‌آید که خطیب، شخص دیگری است.

هنگامی که خطیب یا امام جمعه، خطبه‌ها را می‌خواند، بر همه نمازگزاران واجب است که به خطبه‌ها گوش فرا دهند، و سخن گفتن به هنگام ایراد خطبه‌ها، مکروه است، زیرا ممکن است به سبب سخن گفتن، نتواند به درستی به خطبه‌ها گوش دهد، در این صورت، سکوت بر شرکت کنندگان لازم است. همچنین گفته شده که هنگام ایراد خطبه‌ها، مشغول شدن به کارهایی نظیر خواندن نماز مستحبی یا دعا و کتاب و ... و همینطور، انجام دادن کارهایی که گوش دادن به خطبه‌ها را مختل می‌کند، صحیح نیست.

امام جمعه یا خطیب، در اولین خطبه، به ذکر توصیه های دینی و عبادی پرداخته و در خطبه دوم، بسته به وقایع مهم روزِ جمعه، به شرح و توصیف و تفسیر مناسبت‌های داخلی و خارجی از دیدگاه دین اسلام می‌پردازد. تقسیم و نامگذاری خطبه های نماز جمعه به خطبه دینی و خطبه سیاسی، پس از انقلاب اسلامی ایران، رواج یافته است.

نکته: در صورتی که کسی به خطبه اول یا هر دو خطبه قبل از نماز جمعه نرسد، همچنان، شرکت در نماز جمعه، دارای فضیلت است و جایگزین نماز ظهر می‌شود.

نحوه خواندن نماز جمعه

نماز جمعه دو رکعت است به این صورت که؛

بعد از نیت و آغاز نماز و تکبیرها لاحرام، مانند نماز جماعت، مأموم سکوت می کند و امام جمعه حمد و سوره (مستحب است که در رکعت اول، بعد از خواندن سوره حمد، سوره جمعه قرائت شود) را می خواند سپس قنوت گرفته می شود و در قنوت، مأموم همراه با امام، دعای قنوت را می خواند.

بعد از قنوت، رکوع و دو سجده همراه با امام جمعه و سایر مأومین برگزار می شود. اذکار رکوع و سجود توسط مأومین گفته می شود.

بعد از سجود، برخاسته و در رکعت دوم، مأوم سکوت کرده و امام جمعه، حمد و سوره (مستحب است که در رکعت دوم، بعد از خواندن سوره حمد، سوره منافقون قرائت شود) را می خواند.

سپس، به همراه جماعت، به رکوع رفته و پس از سر برداشتن از رکوع، قنوت گرفته می شود و بعد از قنوت، دیگر، رکوع نیست و مستقیماً به سجده رفته و ادامه نماز، مانند نماز صبح، اقامه می شود.

نحوه خواندن نماز جمعه، احکام و فضیلت آن

احکام مربوط به این نماز

نماز جمعه، علاوه بر داشتن شرایط و احکام سایر نمازها، احکام ویژه ای نیز دارد که توجه به آنها ضروری است:

در مذهب شیعه، نماز جمعه واجب تخییری است و در زمان غیبت امام عصر، واجب نیست بدین معنی که فرد، مخیر است که به تصمیم خود، در ظهر روز جمعه، نماز واجب ظهرش را بخواند و یا اینکه در نماز جمعه شرکت نماید، ولی در مذهب اهل تسنن، نماز جمعه، واجب عینی است و شرکت در آن، الزامی است.

صحت نماز جمعه، در گرو به جماعت خواندن آن است. حدّ نصاب جماعت برای برگزاری نماز جمعه، یک نفر امام و چهار نفر مأموم است. [۱] زیرا بیشتر مراجع شیعه [۲] حضور حداقل پنج نفر را الزامی دانسته اند.، حنفیان، حضور حداقل سه نفر علاوه بر امام جمعه، شافعیان و حنبلیان حضور حداقل چهل نفر و مالکیان، حد نصاب جماعت را، [دوازده تن از اهالی شهر دانسته اند. ۳]

در مذهب شیعه، در یک شهر، فقط یک نماز جمعه برگزار می شود و چنانچه در مکان دیگری هم برگزار شود، نماز جمعه متأخر باطل خواهد بود. [۴] علت این است که نماز جمعه، باید باشکوه برگزار شود و چنانچه در یک شهر یا روستا، در چندین محل، نماز جمعه برگزار شود، تفرقه و پراکندگی میان مسلمانان ایجاد شده و زمینه های ایجاد وحدت از بین خواهد رفت. [۵]

فاصله بین دو نماز جمعه در میان تشیع، حداقل باید یک فرسخ باشد، اما در میان اهل سنت، نماز جمعه می تواند در چند محل از یک شهر، برگزار شود.

نماز جمعه دو قنوت در دو رکعت دارد، قنوت های نماز جمعه نیز، مانند قنوت سایر نمازها مستحب است. یک قنوت در رکعت اول قبل از رکوع .. و قنوت بعدی در رکعت دوم و بعد از رکوع انجام می شود

تمام قواعد و شرایطی که در نماز جماعت باید رعایت شود، در نماز جمعه هم معتبر است. [۶]

نظافت بدن و ریختن غسل جمعه و پوشیدن لباسهای پاکیزه و نیز استفاده از عطر و مسواک زدن جزء آداب مؤکد نماز جمعه است، که در روایات نیز به آنها سفارش شده است.

نکته: توجه به این نکته ضروری است که در واقع نماز جمعه، به جای نماز ظهر روز جمعه است و پس از خواندن آن، باید نماز عصر که چهار رکعت است، خوانده شود.

نقش و اهمیت نماز جمعه

نماز جمعه، یکی از باشکوهترین اجتماعات عبادی در دین اسلام است زیرا همواره به صورت جماعت برگزار می شود. این نماز و اجتماع نمازگزاران برای برگزاری آن به همراه اجتماع مسلمین برای نماز عید فطر و قربان و نیز اجتماع عظیم حج یکی از چهار اجتماع بزرگ اسلامی است.[۷] در عین حال، نماز جمعه، یکی از عرصه های حضور و مشارکت مردم در اجتماع اسلامی است به همین دلیل هم آنرا یکی از جلوه های [مردمی بودن حکومت اسلامی دانسته اند].[۸]

به دلیل آمیختگی این نماز با اهداف عالیه ی دین اسلام، از آن با عنوان «نماز عبادی- سیاسی» یاد می شود.[۱۹] نماز جمعه به عنوان نمازی روشنگر و آگاه کننده برای تک تکِ آحاد جامعه، و نیز تأمین کننده دانش و آگاهی به همراه ایمان[۱۰] و رسانه ای حقیقی، مستقیم، گسترده و پرنفوذ شناخته شده است.

علاوه بر جنبه عبادی نماز جمعه، نقش و اهمیت جنبه های سیاسی این نماز به حدی است که خلفای اموی و عباسی با تبدیل آن به یک نماد و مظهر سیاسی و جلوه ی دستگاه خلافتشان، به مرور نقش عبادی آن را به حاشیه برده و تضعیف کرده بودند تا اهداف حکمرانی خود را به پیش ببرند.[۱۱]

نماز جمعه در آیات قرآن

اهمیت نماز جمعه از همینجا پیداست که در قرآن سوره‌ای با این نام «سوره جمعه» و با محوریت دعوت به برپایی نماز جمعه نازل شده است. در این سوره، مؤمنان صراحتاً به ترک امور روزمره و داد و ستد و حضور در نماز جمعه دعوت شده‌اند. آیات ۹ تا ۱۱ سوره جمعه، درباره نماز جمعه و آثار و برکات آن است:

يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِيَ لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعَوْا إِلَىٰ ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ۚ ذَٰلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِن كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که برای نماز روز جمعه اذان گفته شود، به سوی ذکر خدا بشتابید و خرید و فروش را رها کنید که این برای شما بهتر است [اگر می‌دانستید! ۱۲]

فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَاذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ؛ و هنگامی که نماز پایان گرفت (شما آزادید) در زمین پراکنده شوید و از فضل خدا بطلبید، و خدا را بسیار یاد کنید شاید [رستگار شوید! ۱۳]

وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُّوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا ۚ قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
مِّنَ اللَّهْوِ وَمِنَ التِّجَارَةِ ۚ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ؛ هنگامی که آنها تجارت یا
سرگرمی و لهوی را ببینند پراکنده می‌شوند و به سوی آن می‌روند و تو
را ایستاده به حال خود رها می‌کنند؛ بگو: آنچه نزد خداست بهتر از لهو و
[تجارت است، و خداوند بهترین روزی‌دهندگان است.] ۱۴

شأن نزول آیاتِ دعوت به نماز جمعه

در شأن نزول این آیات، جابر چنین روایت کرده است که: که گروهی با
رسول خدا صلوات الله علیه، برای برگزاری نماز جمعه جمع شده بودند،
در این هنگام صدای طبل کاروانِ تجاری که آذوقه و مواد غذایی به
همراه داشت، شنیده شد، همه ی حاضران از پی تجارت و صدای لهو
طبل، آنجا را ترک کردند به جز هشت یا دوازده نفر. رسول الله فرمود:
اگر شما هم می‌رفتید، عذاب خداوند بر امت نازل می‌شد.

نماز جمعه در احادیث و روایات

احادیث فراوانی درباره اهمیت و آثار و برکات نماز جمعه از جانب پیامبر اکرم صلی الله علیه و امامان معصوم علیهم السلام روایت شده که بیانگر میزان اهمیت این فریضه ی عبادی - سیاسی است. از آن جمله است

حضرت محمد صلی الله علیه و آله فرمودند: «کسی که ندای اذان نماز [جمعه را بشنود، نماز جمعه بر او واجب خواهد شد.» [۱۵]

حضرت علی علیه السلام می فرمایند: «من برای شش نفر نزد خداوند ضمانت بهشت می نمایم، یکی از آنان کسی است که به سوی نماز جمعه [برود، و در راه بمیرد، آنگاه بهشت برای اوست.» [۱۶]

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: «نماز جمعه سنتی است از پیامبر [اسلام، بشارتی است برای مؤمنان و توبیخی است برای منافقان.» [۱۷]

امام صادق علیه السلام می فرمایند: «وقتی که امام جمعه از خطبه ها فارغ شود تا زمانی که صف های نماز جمعه مرتب گردد، دعا مستجاب می شود. همچنین آخر روز جمعه تا غروب نیز دعا مستجاب خواهد

[شد.» [۱۸]

امام محمد باقر علیه السلام فرمودند: «سه چیز موجب رفعت درجات است: وضوی کامل در هوای سرد، انتظار نماز بعد از نماز و رفتن در روز [و شب به سوی نماز جماعت و جمعه.]» [۱۹]

امیر المؤمنین علی علیه السلام فرمودند: «کسی که سه هفته متوالی، بدون [عذر، نماز جمعه را ترک کند از جمله منافقان به حساب می آید.]» [۲۰]

پیامبر اکرم صلوات الله علیه می فرمایند: «جمعه روزی است که خداوند همگان را در آن جمع کند، پس هیچ مؤمنی نیست که در آن روز به سوی نماز جمعه رود، مگر اینکه خداوند روز قیامت بر او آسان گرفته و [دستور می دهد که او را به بهشت ببرند.]» [۲۱]

نحوه خواندن نماز جمعه، احکام و فضیلت آن

آثار نماز جمعه

مطابق روایات معصومین علیهم السلام، نماز جمعه آثار و برکات بسیاری در پی دارد، چنانچه رسول الله می فرمایند: «هرگاه مؤمنی به سوی نماز جمعه حرکت کند، خداوند دلهره های روز قیامت را برای او کاهش داده

و به سوی بهشت راهنمایی اش می کند.» [۲۲] طبیعتاً نمازی با این اندازه از سفارش و توصیه و تأکید از جانب بزرگان دین، می تواند آثار بیشماری در زمینه های فردی و اجتماعی، اخلاقی، سیاسی و ... داشته باشد.

آثاری که برای این اجتماع عظیم و باشکوه ذکر شده عبارتند از: رشد و تعالی ابعاد اجتماعی دین اسلام، تقویت وحدت و روح همبستگی میان امت اسلامی، افزایش مودت و الفت در میان مسلمین، آگاهی از مسائل روز در همه ی ابعاد اجتماعی، پرداختن به مشکلات و آسیب های اجتماعی و سیاسی و اقتصادی و ... و امکان استفاده از خرد جمعی برای ... حل آنها و

البته علاوه بر این آثار اجتماعی که نماز جمعه بر روی اعضا و زوایای جامعه اسلامی دارد، تأثیرات فراوانی هم بر روی شخصیت فردی نماز گزاران دارد. همانطور که در روایات و احادیث آمده، بخشش

گناهان و استجابت دعا و وعده بهشت و ... از آثار فردی نماز جمعه است.

رسول خدا صلی الله علیه و آله فرمود

غسل روز جمعه کفاره‌ی گناهان است و هر گامی که به سوی نماز «
جمعه برداشته می‌شود برابر با عمل بیست سال است، و چون از نماز
جمعه فارغ شود به پاداش عبادت دویست سال نایل گردد.

آثار ترک نماز جمعه

همانگونه که برای خواندن و مداومت بر نماز جمعه آثار مثبت ذکر شده،
برای ترک آن نیز آثار منفی ذکر شده است. آثار سوءی همچون مهر
نهادن بر دل [۲۳]، پریشانی، برداشته شدن برکت از کار، عدم قبولی
[نماز و زکات و حج، عدم قبولی اعمال نیک و ...] [۲۴]

:حضرت محمد صلی الله علیه و آله می فرماید

هنگامی که در شب معراج مرا به آسمان ها بردند، زیر عرش خداوند « سبحان، هفتاد هزار شهر را نظاره کردم که هر شهری همانند دنیای شما بود، و نیز فرشتگانی که بالهایشان را گسترده بودند و خدای تعالی را تسبیح و تهلیل می کردند و می گفتند: پروردگارا! کسانی را که برای برگزاری نماز جمعه حاضر می شوند، بیامرز، خدایا کسانی را که روز جمعه غسل می کنند، رحمت بفرما

پی نوشت ها

.شیخ طوسی، تهذیب الاحکام، ۴۰۴ق، ص ۱۰۳

سید مرتضی، رسائل الشریف المرتضی، قم، ج ۱، ص ۲۲۲؛ حلی، السرائر،

قم، ج ۱، ص ۲۹۰؛ فاضل هندی، کشف اللثام، تهران، ج ۴، ص ۲۱۵

.کاسانی، بدائع الصنائع فی ترتیب الشرائع، ۴۰۹ق، ج ۱، ص ۲۶۶

حسینی عاملی، مفتاح الکرامه، قم، ج ۲، ص ۱۳۵-۱۳۰؛ نجفی، جواهر
الکلام، ۱۹۸۱م، ج ۱۱، ص ۲۴۵

محدوده نماز جمعه». پایگاه حوزه. دریافت شده در ۲۴ تیر ۱۳۸۸ «

شرایط نماز جمعه». پایگاه اطلاع رسانی آیت الله صافی گلپایگانی. «
دریافت شده در ۲۴ تیر ۱۳۸۸

ورعی، «نهضت احیای نماز جمعه»، ص ۵

هاشمی رفسنجانی، «ابعاد فقهی، سیاسی و اجتماعی نماز جمعه»، ۵۴

همان، ص ۵۵

آیه الله خامنه‌ای، بیانات در نهمین گردهمایی ائمه جمعه

رودگر، «از نماز تا نماد»، ص ۴

سوره جمعه، آیه ۹، ترجمه مکارم شیرازی

همان، آیه ۱۰

همان، آیه ۱۱

کنز العمال، ج ۷ ص ۷۲۳

وسایل الشیعہ، ج ۵ ص ۱۱

ہمان، ج ۶ روایت ۷۶۰۲

وسایل الشیعہ، ج ۵ ص ۴۵

بحار الانوار، ج ۸۸ ص ۱۰

مستدرک الوسائل، ج ۲ ص ۶۲۹۱

من لا یحضرہ الفقیہ، ج ۴ ص ۴۲۷

وسایل الشیعہ، ج ۷ روایت ۹۳۹۰

کنز العمال، حدیث ۲۱۱۲۳

وسایل الشیعہ، ج ۵ ص ۷

فضیلت نماز در ایینه روایات:

معراج مؤمن

پیامبر (ص) : الصلوة ، معراج المؤمن

. نماز، معراج مؤمن است

کشف الاسرار، ج 2، ص 676. سرالصلوة ، ص 7، اعتقادات مجلسی ، (ص 29)

نماز نور مؤمن

پیامبر (ص) : الصلوة نور المؤمن

. نماز نور مؤمن است

(شهاب الاخبار، ص 50. نهج الفصاحه ، ص 396)

نشانه ایمان

پیامبر (ص) : علم الایمان الصلوۃ

. علامت و نشانه ایمان نماز است

(شهاب الاخبار، ص 59)

نماز ستون دین

پیامبر (ص) : الصلوۃ عماد دینکم

. نماز، پایه و ستون دین شماسست

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 370)

تقرب به وسیله نماز

امام کاظم (ع) : افضل ما یتقرب به العبد الی الله بعد المعرفة به ، الصلوۃ

بهترین چیزی که بنده بعد از شناخت خدا به وسیله آن به درگاه الهی
تقرب

. پیدا می کند، نماز است

(تحت العقول ، ص 455)

پرچم اسلام

پیامبر (ص) : علم الاسلام الصلاة

. نماز، پرچم اسلام است

(کنز العمال ، ج 7، ص 279، حدیث 1887)

نماز وسیله تقرب مؤمن

پیامبر (ص) : ان الصلوة قربان المؤمن

. همانانماز خواندن وسیله نزدیکی مؤمن به خداست

(كنز العمال ، حديث 18907)

نماز و پایه های دین

امام باقر (ع) : بنی الاسلام علی خمس : الصلوۃ و الزکوۃ و الصوم و الحج و الولاية

. اسلام بر روی پنج پایه بنا شده است : نماز، روزه، زکات ، حج ، ولایت

(کافی ، ج 2، ص 17)

اهل بیت (ع) و اقامه نماز

امام حسین (ع) : "الذین ان مکنا هم فی الارض اقاموا الصلاة " قال : هذه
فینا اهل البیت

در تفسیر آیه) "کسانی که اگر ما به آنها در زمین قدرت و حکومت (
دهیم ،

. نماز را به پا می دارند " فرمود: این در مورد ماخاندان اهل بیت است

(بحار الانوار، ج 24، ص 166)

نماز آخرین توصیه انبیاء

امام صادق (ع) : احب الاعمال الى الله - عز وجل - الصلوة و هي اخر
وصايا الأنبياء

. نماز، بهترین کارها نزد خداوند و آخرین وصیتهای پیامبران الهی است

(میزان الحکمة ، ج 5، ص 397)

جایگاه نماز

پیامبر (ص) : موضع الصلوة من الدين كموضع الرأس من الجسد

. جایگاه نماز در دین ، مانند جایگاه سر در بدن است

(كنز العمال ، ج 7، حدیث 18972)

سیمای دین

امام علی (ع) : لكل شیء وجه و وجه دینکم الصلاة
. هر چیز دارای سیماست ، سیمای دین شما نماز است
(بحار الانوار، ج 82، ص 227)

(وصیت امیرالمؤمنین (ع)
امام علی (ع) : الله ، الله فی الصلوة ، فانها عمود دینکم
. خدا را، خدا را دربارہ نماز، چرا که ستون دین شماست
(نهج البلاغه ، نامه ها، ص 47)

کلید بهشت
پیامبر (ص) : الصلوة مفتاح الجنة
. نماز کلید بهشت است
(نهج الفصاحه ، حدیث 1588)

تداوم نماز و انتظار

پیامبر (ص) : لا يزال العبد في صلوٰة ما انتظر الصلوٰة

. بنده مادام که منتظر نماز است در حال نماز است

(نهج الفصاحه ، ص 527, حدیث 2538)

(روشنایی چشم پیامبر (ص)

پیامبر (ص) : قره عینی فی الصلاۃ

. روشنی چشم من در نماز است

(نهج الفصاحه ، ص 283, حدیث 1343 بحار الانوار، ج 82, ص 193)

نماز و خدمت

امام صادق (ع) : ان طاعة الله خدمته في الارض فليس شيء من خدمته

يعدل الصلاۃ

پیروی و اطاعت از پروردگار خدمت کردن به او در زمین است و هیچ چیز در خدمت به پروردگار معادل نماز نیست

(میزان الحکمه ، ج 5، ص 318)

حقیقت نماز

پیامبر (ص) : مثل الصلاة مثل عمود الفسطاط، اذا ثبت العمود ثبتت الاطناب و الاوتاد و الغشاء، و اذا انکسر العمود لم ینفع وتد و لا طنب و لا غشاء

مثل نماز مانند مثل ستون خیمه است ، هرگاه ستون ثابت باشد طنابها و میخها و پرده ها ثابت و سودمند خواهند بود و هرگاه ستون بکشند و در هم فرو ریزد، نه میخ نافع است و نه ریسمان سودی دارد و نه پرده ای اثری خواهد داشت

(من لایحضره الفقیه ، ج 1، شماره 639)

بهترین اعمال در قیامت

امام صادق (ع) : ان افضل الاعمال عند الله يوم القيامة ، الصلوة

. همانا بهترین عمل در روز قیامت نزد خداوند، نماز است

(مستدرک الوسائل ، ج 3، ص 7)

نماز، روش پیامبران

پیامبر (ص) : الصلاة من شرايع الدين ، و فيها مرضاة الرب - عز و جل -

فهی منهاج الانبياء

نماز از سنتهای دین ، و مایه خشنودی پروردگار و راه و روش پیامبران

. است

(جامع احادیث الشيعة ، ج 4، ص 22. بحار الانوار، ج 82، ص 231)

نماز، سفره الهی

پیامبر (ص) : الا ان الصلاة مأدبة الله في الارض قد هناها لاهل رحمته في
كل يوم خمس مرات

آگاه باشید نماز سفره گسترده خدا در زمین است که خداوند آن را
روزی پنج بار برای اهل رحمتش (افراد شایسته رحمت) گوارا نموده
است .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 170)

ماهیت نماز

پیامبر (ص) : ... لان الصلاة تسبيح و تهليل و تحميد و تكبير و تمجيد و
تقديس و قول و دعوة

چون نماز، تسبیح ، تهلیل ، تکبر ، تمجید، تقدیس ، قول ، و دعوت به حق
است .

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 22. بحار الانوار، ج 82، ص 232)

پیامبر (ص) : الصلاة رأس الاسلام

. نماز (به منزله) رأس اسلام است

(بحار الانوار، ج 17، ص 127. میزان الحکمه ، ج 5، ص 367)

(آخرین سفارش رسول خدا (ص)

امام صادق (ع) : عليك بالصلاة ! فان اخر ماوصى به رسول الله و حث
عليه الصلاة

بر تو باد به نماز! زیرا آخرین چیزی که رسول خدا (ص) به آن سفارش
نمود (و انسان) را بر انجام آن تاکید نمود، نماز بود.

(بحار الانور، ج 84، ص 236)

فریاد ابلیس از نماز گزار

امام علی (ع) : ان العبد اذا سجد نادى ابليس :يا ويله اطاع و عصيت و
سجد و ابیت

وقتی که بنده ای سجده کرد، ابلیس فریاد می زند وای بر من ! او اطاعت کرد، ولی من معصیت کردم ، او سجده کرد و من از این عمل سربازم .

(بحار الانور، ج 82، ص 233)

نماز، بهترین عبادت

امام رضا (ع) : ان الصلوة افضل العبادۀ لله

. همانا، نماز، بهترین عبادت برای خداست

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 50)

نماز، نیکوترین صورت خلق

امام رضا (ع) : ان الصلوة احسن صورة خلقها الله

. به درستی نماز نیکوترین صورتی است که خدا آن را خلق کرد

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 50)

سفارش اکید برای نماز

امام علی (ع) : فیما اوصی به امیرالمؤمنین - علیه السلام - عند وفاته :

الصلوة ، الصلوة ، الصلوة

در آن چیزی که امیرالمومنین (ع) هنگام وفات وصیت کرد، این بود:

نماز، نماز، نماز.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 173)

ارزش نماز

امام صادق (ع) : اذا قام المصلی الى الصلاة ، نزلت علیه الرحمة من اعنان

السماء الى اعنان الارض و حفت به الملائكة و ناداه ملک لو يعلم

هذا المصلی ما فی الصلاة ما انفتل

هنگامی که انسان به نماز ایستاد، رحمت خدا از آسمان بر او نازل می شود و ملائکه اطرافش را احاطه می کنند و فرشته ای می گوید: اگر این نمازگزار ارزش نماز را می دانست هیچ گاه از نماز منحرف نمی شد.

(اصول کافی ، ج 3، ص 265)

علامت عامل دین

امام صادق (ع) : قال لقمان لابنه : لكل شيء علامة يعرف بها ويشهد عليها و ان للدين ثلاث علامات : العلم و الايمان و العمل به ، (الي ان قال) وللعامل ثلاث علامات الصلوة و الصيام و الزكوة

حضرت لقمان به فرزندانش فرمود: برای هر چیزی علامتی است که به وسیله آن علامت شناخته می شود و به او شهادت داده می شود، به درستی که برای دین سه علامت است : 1- علم ، 2- ایمان ، 3- عمل به ایمان تا آنجا که فرمود: برای عامل به دین سه علامت است : 1- نماز، 2- روزه ، 3- زکات .

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 183)

باقیات صالحات

امام صادق (ع) : سئلت ابا عبدالله - علیه السلام - عن الباقيات الصالحات ، فقال : هی الصلواة فحافظوا علیها

ادریس قمی می گوید: از امام صادق (ع) در مورد کارهای نیک (ماندگار سؤال کردم ، امام فرمود: آن نماز است ، پس محافظت بر نماز کنید.

(مستدرک الوسائل ، ج 1، ص 172)

برتری نماز

امام صادق (ع) : اما انه لیس شیء افضل من الحج الا الصلواة . به درستی که هیچ عملی بالاتر از حج نیست ، مگر نماز

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 26)

نماز، عطیه الهی

امام رضا (ع) : (الصلوة) صلاة الله للعبد بالرحمة

نماز عطیه و احسانی است از طرف خداوند برای بنده ، که از راه رحمت و
عنایت بخشنده است .

(بحار الانوار، ج 84، ص 246)

نماز، نشانه دین

امام علی (ع) : واقام الصلاة فاتها الملة

. بر پا داشتن نماز، نشانه اصلی دین است

(نهج البلاغه ، خطبه 110)

اولین سؤال از انسان

پیامبر (ص) : اول ما يسالون عنه الصلوات الخمس

. اولین چیزی که از انسانها سؤال می شود، نمازهای پنج گانه است

(کنز العمال ، ج 7، حدیث 18859)

نور نماز

پیامبر (ص) : الصلاة نور

. نماز، روشنی است

(میزان الحکمه ، ج 10، ص 234)

زیادی خواب ، سبب قلت نماز

حضرت عیسی (ع) : یا بنی اسرائیل لا تکثروا الاکل فانه من اکثر الاکل
اکثر النوم و من اکثر النوم اقل الصلاة و من اقل الصلاة کتب من الغافلین
ای بنی اسرائیل در خوردن زیاده روی نکنید، همانا محصول زیاد خوردن
بسیار خوابیدن است و هر کس بسیار بخوابد، نماز و عبادتش کم خواهد
بود و آنگاه در زمره غافلان به شمار خواهد آمد.

(تنبيه الخواطر و نزهة النواظر، ص 38)

تأثیر زیاد سجده کردن

پیامبر (ص) : ادع الله ان يدخلني الجنة ، فقال :اعني بكثرة السجود

مردی به حضور پیامبر اسلام (ص) آمد و عرض کرد: دعا کن خدامرا به

. بهشت داخل کند، فرمود: مرا با زیادی سجده کردن همراهی کن

(وسائل الشیعه ، ج 30, ص 30)

دور رکعت نماز و بخشش گناهان

امام صادق (ع) : من صلی رکعتین یعلم ما یقول فیهما انصرف و لیس بینہ

و بین الله - عز وجل - ذنب الا غفره له

هر کس دو رکعت نماز بخواند و بداند چه می گوید، از نماز فارغ می

شود، در حالی که میان او و میان خدای عز و جل گناهی نیست ، مگر

.اینکه خداوند برای او می بخشاید

(بحار الانوار، ج 84، ص 240. اصول وافی ، ج 2، ص 100)

...وسیله سنجش

پیامبر (ص) : الصلوة میزان

. نماز وسیله سنجش است

(پرتوی از اسرار نماز، ص 80)

نماز در سفر

امام علی (ع) : لا یخرج فی سفر یخاف فیہ علی دینہ و صلاتہ

. در سفری که می ترسید بر دینتان و نمازتان خارج نشوید

(بحار الانوار، ج 10، ص 108. میزان الحکمه ، ج 4، ص 475)

چهار نیاز شیعه

امام کاظم (ع) : لاتستغنی شیعتنا عن اربع : خمره یصلی علیها، و خاتم
یتختم به و سواک یستاک به و سبحة من طین قبر ابی عبدالله -علیه
- السلام

پیروان ما از چهار چیز بی نیاز نیستند: 1- سجاده ای که بر روی آن نماز
خوانده شود. 2- انگشتری که در انگشت باشد. 3- مسواکی که با آن
(دندانها را مسواک کنند. 4- و تسبیحی از خاک مرقد امام حسین (ع)
(تهذیب الاحکام ، ج 6، ص 75)

امتحان شیعه از طریق نماز

امام صادق (ع) : امتحنوا شیعتنا عند ثلاث : عندمواقیت الصلاة کیف
محافظتهم علیها، و عند سرارهم کیف حفظهم لها عند عدونا والی اموالهم
کیف مواساتهم لاخوانهم فیها

شیعیان ما و پیروان ما را به سه مساله امتحان کنید: 1- اهمیت به اوقات
نماز، که آیا اول وقت نماز را برپا می دارند یا خیر؟ 2 - حفظ اسرار، یعنی
در حفظ اسرار و مسائل محرمانه کوشا هستند یا خیر؟ 3 - و از حیث

توانمندیهای مالی ، یعنی آیا در مال خود برای برادران دینی سهمی
قائلند و دست آنها را می گیرند یا خیر؟

(خصال صدوق ، ج 1، ص 103)

جایگاه والای نماز

امام علی (ع) : ا اهنی ذب امهلت بعده حتی اصلی رکعتین ، و اسال الله
العافیة

از آن گناه پروایی ندارم که پس از آن فرصت یابم دو رکعت نماز
. گزارم و از خدا عافیت و سلامتی بطلبم

(نهج البلاغه ، فیض الاسلام ، ص 1230)

نماز نگهبان الهی

امام صادق (ع) : ان الصلوة حجرة الله فی الارض

. همانانماز نگهبان الهی در زمین است

(بحار الانور، ج 78، ص 199)

محبوبترین اعمال

پیامبر (ص) : ان احب الاعمال الى الله - عزوجل - الصلاة و البر و الجهاد
همانا، محبوبترین اعمال در نزد خداوند: نماز، نیکی کردن و جهاد در راه
خداست .

(وسائل الشیعه ، ج 3، ص 27)

نماز مستحبی در خفا

پیامبر (ص) : صلاة الرجل تطوعا حیث لا یراه الناس تعدل صلاته علی
اعین الناس خمسا و عشرين

نماز مرد که داوطلبانه و مستحبی درجایی که مردم او را نبینند به جا
آورد، برابر بیست و پنج نماز است که در برابر چشم مردم انجام دهد.

(نهج الفصاحه ، م 1848، ص 391)

عامل علو درجه

پیامبر (ص) : بالصلاة يبلغ العبد الى الدرجة العليا لان الصلاة تسبيح و

تهلیل و تحمید و تکبیر و تمجید و تقدیس و قول و دعوه

به وسیله نماز بنده به درجه عالی و مقام والا می رسد، زیرا نماز تسبیح و

تهلیل و تحمید و تکبیر و تمجید و تقدیس الهی است ، نماز قول حق و

دعوت به سوی حق می باشد.

(بحار الانوار، ج 82، ص 232. جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 22)

خواب با علم

پیامبر (ص) :نوم على علم خير من صلاة على جهل

. خواب با علم بهتر از نماز با جهل است

(نهج الفصاحه ، م 3140، ص 633)

اجر نماز، پس از مرگ

پیامبر (ص) : الصلاة انس في قبره و فراش تحت جنبه و جواب لمنكر و
نكير

نماز مونس (نماز گزار) در قبر، فراش نیکو در زیرش، و پاسخ نماز گزار
برای نكير و منكر می باشد

(بحار الانوار، ج 82، ص 232)

زاد و توشه مؤمن

پیامبر (ص) : الصلاة زاد للمؤمن من الدنيا الى الآخرة

نماز زاد و توشه مؤمن در دنیا برای آخرت می باشد

(بحار الانوار، ج 82، ص 232)

عوامل رستگاری

امام صادق (ع) : المنجيات : اطعام الطعام و افشاء السلام والصلاة بالليل و
الناس نيام

عوامل رستگاری : اطعام کردن ، آشکارا سلام کردن ، نماز شب خواندن
در

حالی که مردم آرمیده اند

(محاسن البرقی ، ص 387)

موجب اجابت دعا

پیامبر (ص) : الصلاة اجابة للدعاء و قبول للاعمال

. نماز موجب اجابت دعا و قبولی اعمال است

(بحار الانوار، ج 82، ص 1)

سلاح مؤمن

پیامبر (ص) : الصلاة سلاح على الكافر

. نماز سلاح مؤمن علیه کافر است

(بحار الانوار، ج 82، ص 56 و 231)

نماز وسیله تقرب به خدا

امام علی (ع) : الصلوۀ قربان کل تقی

نماز خواندن وسیله نزدیکی به خدا است برای هر شخص پرهیزکار

میزان الحکمه ، ج 5، ص 367، بحار الانوار، ج 10، ص 99. من لایحضره (

(الفقیه ، ج 1، ص 56، ح 16

نماز، شست و شو در چشمه زلال

پیامبر (ص) : مثل الصوات الخمس کمثل نهر جار عذب علی باب احدکم

یغتسل فیہ کل یوم خمس مرات فما یبقی ذالک من الدنس

نمازهای پنج گانه به نهر جاری گوارایی می مانند که بر در خانه هایتان

روان است و هر روز پنج بار خود را در زلال آن شست و شو می دهید،

دیگر هیچ پلیدی باقی نمی ماند

(کنز العمال ، ج 7، ص 291، حدیث 18931)

نگاه شیطان بر نماز گزار

امام علی (ع) : اذا قام الرجل الى الصلاة اقبل اليه ابليس ينظر اليه حسدا
لما يرى من رحمه الله التي تغشاء

هنگامی که کسی به نماز برمی خیزد، شیطان می آید و به نظر حسادت به
. او نگاه می کند، زیرا می بیند که رحمت خدا او را فرا گرفته است

پیامبر (ص) : لو كان على باب دار احدكم نهر واغتسل في كل يوم منه
خمس مرات اكان يبقى في جسده من الدرن شي ء؟ قلت : لا. قال : فان
مثل الصلاة كمثل النهر الجاري كلما صلى صلاة كفرت ما بينهما من
الذنوب

اگر باشد در کنار خانه شما نهری و در آن روز پنج نوبت خود را شست -
و شو دهید، آیا در بدن شما چیزی از آلودگیها می ماند؟ - هرگز! (انسان

از آلودگی پاک می شود). - نماز نیز مثل نهر جاری و روانی است که
هرگاه بر پا می شود گناهان را می شوید و از بین می برد

(وسائل الشیعه ، ج 2، ص 7)

نماز، وسیله شفا

پیامبر (ص) : قم فصل فان فی الصلوۀ شفاء

. بر خیز نماز به جا آور! پس همانا در نماز شفا است

(جامع احادیث الشیعه ، ج 4، ص 28)

کفاره گناه

پیامبر (ص) : الصلوۀ کفاره الخطایا ثم قرأ: "ان الحسنات یذهبن

" السيئات

نماز کفاره گناهان می باشد. سپس آن حضرت این آیه را خواند که

:"حسنت سیئات را از بین می برد

(تفسیر ابوالفتوح رازی ، ج 1، ص 248)

امام علی (ع) : ان الانسان اذا كان في الصلاة ، فان جسده و ثيابه و كل شئ
ء حوله يسبح

هنگامی که انسان در حال نماز است ، اندام و جامه او و هر چه پیرامون
اوست ، خدا را تسبیح می گویند

میزان الحکمه ، ج 5، ص 377 بحار الانوار، ج 82، ص 213. علل (
(الشرايع ، ج 1، ص 237

سیاه شدن چهره شیطان

پیامبر (ص) : الصلوة تسود وجه الشيطان

نماز چهره شیطان را سیاه می کند

(نهج الفصاحه ، ص 396)

نماز، دژ محکم در مقابل شیطان

امام علی (ع) : الصلوة حصن من سطوات الشيطان

نماز قلعه و دژ محکمی است که نمازگزار را از حملات شیطان نگاه می دارد.

(غررالحکم ، ص 56. میزان الحکمة ، ج 5، ص 367)

سازندگی نماز

پیامبر (ص) : لا صلوة لمن یطع الصلوة ، و طاعه الصلوة ان تنهی عن

الفحشاء و المنکر

کسی که مطیع نماز نباشد، نمازش کامل نیست و اطاعت از نماز همان دوری از فحشاء و منکر است . (نمازی نیست برای کسی که اطاعت و پیروی از نماز نکند. سپس پیامبر (ص) می افزاید: طاعت و پیروی از نماز به این است که نماز

(.او را از فحشاء و منکرات وزشتیها باز دارد

(بحار الانوار، ج 82، ص 198)

کمک ملائکه به نماز گزار هنگام مرگ

امام صادق (ع) : ان ملك الموت يدفع الشيطان عن المحافظ على الصلاة و يلقنه شهادة ان لا اله الا الله و ان محمدا رسول الله في تلك الحالة العظيمة

همانا "ملك الموت" شیطان را در دم مرگ از کسی که حافظ نماز است ، دور می کند و شهادت بر وحدانیت خدا و رسالت رسول خدا (ص) را در (هنگام هولناک مرگ به او تلقین می کند (توفیق شهادتین پیدا می کند

(وسائل الشیعه ، ج 3 ، ص 19)

گناه زدایی نماز

امام علی (ع) : و انها لتحت الذنوب حت الورق

نماز گناهان را مانند ریزش برگ درختان فرو می ریزد

(نهج البلاغه ، خطبه 199)

پاداش نماز

پیامبر (ص) : قال الله تعالى : افترضت على امتك خمس صلوات و عهدت
عندی عهدا انه من حافظ علیهن لوقتھن ادخلته الجنة و من لم
يحافظ علیهن فلا عهد له عندی

خداوند متعال فرمود: نمازهای پنج گانه را بر امت تو واجب کردم و با
خود پیمان بستم که هر کس مراقب آن نمازها و وقت آنها باشد، او را به
بهشت داخل نمایم ، و کسی که مراقب آنها نباشد من تعهدی نسبت به
او ندارم .

(كنز العمال ، ج 7، ص 279، حدیث 18872)

راهیابی به درگاه خداوند

پیامبر (ص) : ا اباذر! مادمت فی الصلاة فانك تقرر باب الملك الجبار و
من یكثر قرع باب الملك فانه یفتح له
ای ابوذر! تاهنگامی که در نماز هستی درب خانه ملک جبار را می کوبی ،
و هر کس درب خانه ملک را بسیار بکوبد، به رویش باز می شود

(بحار الانوار، ج 77، ص 80. میزان الحکمة، ج 5، ص 377)

نماز، عامل شکست شیطان

امام مهدی (ع) : ما ارغم انف الشیطان بشیء مثل الصلاة فصلها و ارغم

انف الشیطان

هیچ چیز مثل نماز بینی شیطان را به خاک نمی مالد و او را خوار نمی کند،

. پس نماز بخوان و بینی شیطان را به خاک بمال

(بحار الانوار، ج 53، ص 182)

نماز رحمت الهی

امام علی (ع) : لو يعلم المصلی ما یغشاه من الرحمة لمارفع رأسه من

السجود

اگر نماز گزار بداند که چقدر از رحمت (خداوند تعالی) او رافرا گرفته

است، سرش را از سجده بر نمی دارد.

(غرر الحکم ، ص 261)

نماز، عامل دوری شیطان

پیامبر (ص) : لا یزال الشیطان یرعب من بنی ادم حافظ علی الصلوات
الخمس فاذا ضیعهن تجرء علیه و اوقعه فی العظام

شیطان پیوسته از فرزندان آدم در وحشت و هراس است تا آنگاه که
نمازهایش را به دقت و با شرایطو آداب می خواند. پس اگر نماز را ضایع
نموده (و در وقت مقرر آن به جا نیاورد)، شیطان بر او چیره می شود و او
را در گناهان کبیره می اندازد و وی را گرفتار می کند

(بحار الانوار، ج 82، ص 202)

نماز و باران رحمت

امام علی (ع) : الصلوة تنزل الرحمة

نماز رحمت الهی را نازل می کند

(غرر الحکم ، ص 52. میزان الحکمة ، ج 5، ص 367)

اعمال ، تابع نماز

امام علی (ع) : و اعلم ان کل شیء من عملک تبع لصلاتک

بدان که تمام اعمالت تابع نمازت خواهند بود

(نهج البلاغه ، نامه 27)

بی بهره از نماز

پیامبر (ص) : من لم تنهه صلاته عن الفحشاء و المنکر لم تزده من الله الا

بعدا

هر کس که نمازش او را از فحشاء و منکر باز ندارد، هیچ بهره ای از نماز

جز دوری از خدا حاصل نکرده است

(بحار الانوار، ج 82، ص 198. شهاب الاخبار، ص 215)

کبر زدایی نماز

حضرت فاطمه زهرا (س) : (جعل الله) الصلاة تنزيها لكم عن الكبر
خداوند نماز را جهت دوری شما از کبر و خود پسندی مقرر فرمود

(اعیان الشیعه ، ج 1، ص 316)

نماز، خانه اخلاص

امام باقر (ع) : الصلاة بيت الاخلاص

. نماز (حقیقی و کامل) جایگاه و خانه اخلاص است

(میزان الحکمة ، ج 5، ص 375. بحار الانوار، ج 78، ص 183)

نجوای نماز گزار

حدیث قدسی : يقول الله تعالى : المصلى يناجيني

.نماز گزار(هنگام خواندن نماز با من) نجوا می کند

(کلمه الله ، ص 255)

و صدها روایت دیگر در فضیلت نماز که در کتب روایات آمده است.

نماز آیات

در هنگام زلزله و ماه گرفتگی و خورشید گرفتگی و بادهای سیاه و غیرعادی، فرورفتن زمین، رعد و برق و حوادث طبیعی که موجب ترس می شود واجب بیشتر مردم شود،

واجب میشود.

نماز آیات دو رکعت است و در هر رکعت پنج رکوع دارد و دستور آن این است که انسان بعد از نیت، تکبیر بگوید و یک حمد و یک سوره تمام بخواند و به رکوع رود و سر از رکوع بردارد، دوباره یک حمد و یک سوره بخواند، باز به رکوع رود تا پنج مرتبه و بعد از بلند شدن از رکوع پنجم دو سجده نماید و برخیزد و رکعت دوم را هم مثل رکعت اول به جا آورده میشود

نماز میت

راحتی و آسایش قبل از دفن در قبر، بخشیده شدن گناهان میت و دعا برای او، از وظایفی است که مسلمانان در حق میت مسلمان دیگر باید انجام دهند. همانطوری که احترام گذاشتن به مسلمان زنده واجب و ضروری است، طبق آیین و دین اسلام یک مسلمان فوت شده نیز باید مورد تکریم و احترام قرار بگیرد. به همین خاطر اعمالی مانند: غسل دادن او، کفن، خواندن نماز میت و دفن و .. جزو اعمال واجب در دین اسلام بشمار میرود.

علت واجب بودن نماز میت

همانطور که میدانید یکی از نماز های واجب، نماز میت میباشد که باید برای فرد متوفی خوانده شود. در رابطه با فلسفه چرایی نماز میت، امام رضا (علیه السلام) میفرماید: اگر کسی پرسد که چرا مأمور هستیم که بر مردگان خود نماز بخوانیم، گفته میشود، بخاطر اینکه به درگاه خدا شفیع میت شویم و آمرزش او را از خداوند بخواهیم. زیرا که هیچ وقتی از اوقات، میت نیازمندتر از لحظه پس از مرگ نیست که شفاعت شود و برای او طلب مغفرت و آمرزش کنند.

به همین خاطر است که برای کسی که از این دنیا به سمت عالم برزخ و آخرت کوچ میکند نماز میت میخوانیم . البته لازم بذکر است که این نماز، واجب کفایی میباشد و در صورتی که یک نفر نیز برای متوفی نماز بخواند، وجوب آن از بقیه ساقط میشود.

محتوای تکبیرهای نماز میت

نماز میت دارای ۵ تکبیر میباشد که پس از هر تکبیر اذکار و دعاهایی با مضامین متفاوت گفته میشود. پس از تکبیر اول شهادتین گفته و به وحدانیت خداوند اقرار میکنیم، پس از تکبیر دوم صلوات بر حضرت محمد (صلی الله علیه و آله) میفرستیم، پس از تکبیر سوم برای مؤمنان و مسلمانان از درگاه خداوند طلب مغفرت میکنیم و پس از تکبیر چهارم برا فرد متوفی که برایش نماز می خوانیم طلب آمرزش و مغفرت میکنیم. و پس از تکبیر پنجم نماز تمام میشود

نحوه خواندن نماز میت

ابتدا برای خواندن نماز میت ، باید جنازه متوفی را به سمت قبله قرار داد، به نحوی که سر میت در سمت راست و پاهای میت در سمت چپ فرد نماز گزار قرار بگیرد. سپس نماز گزار رو به قبله بایستد و باید توجه داشته باشد که فاصله زیادی با متوفی نداشته باشد و نماز هم باید ایستاد خوانده شود.

پس از نیت نماز میت، ۵ تکبیر گفته میشود که پس از هر تکبیر دعا و یا اذکاری گفته میشود و در نهایت در تکبیر پنجم نماز تمام میشود

بعد از تکبیر اول بگوید: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّدًا عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ أَرْسَلَهُ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا يَبْنِي يَدَى السَّاعَةِ

بعد از تکبیر دوم بگوید: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَارْحَمْ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ كَأَفْضَلِ مَا صَلَّيْتَ وَبَارَكْتَ وَتَرَحَّمْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَآلِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ وَ صَلِّ عَلَى جَمِيعِ الْأَنْبِيَاءِ وَ الْمُرْسَلِينَ وَ الشُّهَدَاءِ وَ الصَّادِقِينَ وَ جَمِيعِ عِبَادِ اللَّهِ الصَّالِحِينَ

بعد از تکبیر سوم بگوید: اَللّٰهُمَّ اغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِينَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ وَ الْمُسْلِمِينَ وَ الْمُسْلِمَاتِ الْأَحْيَاءِ مِنْهُمْ وَ الْأَمْوَاتِ تَابِعْ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ بِالْخَيْرَاتِ إِنَّكَ مُجِيبُ الدَّعَوَاتِ إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

بعد از تکبیر چهارم اگر میت مرد است، بگوید: اَللّٰهُمَّ إِنَّ هَذَا عَبْدُكَ وَ ابْنُ عَبْدِكَ وَ ابْنُ أُمَّتِكَ نَزَلَ بِكَ وَ أَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهِ اَللّٰهُمَّ إِنَّا لَا نَعْلَمُ مِنْهُ إِلَّا خَيْرًا وَ أَنْتَ أَعْلَمُ بِهِ مِنَّا اَللّٰهُمَّ إِنْ كَانَ مُحْسِنًا فَزِدْ فِي إِحْسَانِهِ وَ إِنْ

كَانَ مُسِيئًا فَتَجَاوَزْ عَنْهُ وَ اغْفِرْ لَهُ. اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهُ عِنْدَكَ فِيْ اَعْلٰى عَلِّيِّينَ وَ
اخْلُفْ عَلٰى اَهْلِهِ فِي الْغَابِرِيْنَ وَ اَرْحَمْهُ بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ
وَ اِگر متوفى زن میباشد بگوید: اَللّٰهُمَّ اِنَّ هَذِهِ اُمَّتُكَ وَ ابْنُهُ عَبْدُكَ وَ ابْنَتُ
اُمَّتِكَ نَزَلَتْ بِكَ وَ اَنْتَ خَيْرُ مَنْزُولٍ بِهٖ اَللّٰهُمَّ اِنَّا لَا نَعْلَمُ مِنْهَا اِلَّا خَيْرًا وَ اَنْتَ
اَعْلَمُ بِهَا مِنَّا، اَللّٰهُمَّ اِنْ كَانَتْ مُحْسِنَةً فَزِدْ فِيْ اِحْسَانِهَا وَ اِنْ كَانَتْ مُسِيئَةً
فَتَجَاوَزْ عَنْهَا وَ اغْفِرْ لَهَا اَللّٰهُمَّ اجْعَلْهَا عِنْدَكَ فِيْ اَعْلٰى عَلِّيِّينَ وَ اخْلُفْ عَلٰى
اَهْلِهَا فِي الْغَابِرِيْنَ وَ اَرْحَمْهَا بِرَحْمَتِكَ يَا اَرْحَمَ الرَّاحِمِيْنَ

سپس تکبیر پنجم را گفته و نماز را تمام کند

باید به این نکته توجه داشت که تکبیرها و دعاها باید بصورت متوالی و
پشت سر هم خوانده شود و طوری خواند که نماز از حالت خود خارج
نشود.

همچنین اگر نماز میت بصورت جماعت خوانده میشود، همچنان باید
تکبیرها و دعاهاى نماز توسط ماموم قرائت شود

نحوه خواندن نماز میت و احکام و مستحبات آن

خواندن نماز میت به صورت خلاصه

در پاراگراف قبلی نحوه خواندن نماز میت بصورت کامل تر و بهتر را آموختیم، گاه به دلیل نبود وقت کافی، نبود توان جسمانی و یا شرایط نماز گزار، ترجیح داده میشود که نماز سریعتر و خلاصه تر خوانده شود که در ذیل به آموزش آن میپردازیم . لازم بذکر است در صورت داشتن توان و زمان، بهتر است نماز میت را به صورتی که در بند قبلی توضیح داده شد خواند.

میت را به سمت قبله میگذاریم، به نحوی که سر متوفی در سمت راست و پاهای میت در سمت چپ فرد نماز گزار قرار بگیرد. سپس نماز گزار رو به قبله و با فاصله کم از میت ایستاده و نیت نماز میت میکند و تکبیر اول را میگوید.

پس از تکبیر اول میگوید: أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ أَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ

پس از تکبیر دوم میگوید: اَللّٰهُمَّ صَلِّ عَلٰی مُحَمَّدٍ وَ اٰلِ مُحَمَّدٍ

پس از تکبیر سوم میگوید: اَللّٰهُمَّ اَغْفِرْ لِلْمُؤْمِنِيْنَ وَ الْمُؤْمِنَاتِ

پس از تکبیر چهار اگر میت مرد باشد میگوید : اَللّٰهُمَّ اَغْفِرْ لِهٰذَا الْمَيِّتِ وَ

اگر زن باشد میگوید: اَللّٰهُمَّ اَغْفِرْ لِهٰذِهِ الْمَيِّتَةِ

و پس از تکبیر پنجم نماز تمام میشود

نماز عید

در زمان غیبت کبری خواندن نماز عید فطر و نماز عید قربان مستحب است

نحوه خواندن نماز عید فطر

نماز عید فطر از دو رکعت تشکیل شده است و در هر رکعت، پس از قرائت سوره حمد، میتوان سوره ای دلخواه خواند. البته بهتر است که در رکعت اول، پس از حمد، سوره شمس و در رکعت دوم پس از سوره حمد، سوره غاشیه خوانده شود و یا در رکعت اول پس از سوره حمد، سوره اعلی و در رکعت دوم، سوره شمس خوانده شود. در نماز عید

سعید فطر، در رکعت اول، و پس از قرائت حمد و سوره، پنج تکبیر و پنج قنوت خوانده می‌شود که بعد از هر تکبیر یک بار دست‌ها را به قنوت گرفته و دعای قنوت را می‌گوییم و در رکعت دوم، چهار تکبیر و چهار قنوت.

دعای قنوت نماز عید فطر

هرچند در قنوت هر دعای قنوتی مانند سایر نمازهای یومیّه میتوان خواند و اشکالی ندارد اما بهتر است این دعا در قنوت خوانده شود:

اَللّٰهُمَّ اَهْلَ الْكِبَرِيَاءِ وَالْعَظَمَةِ وَاَهْلَ الْجُودِ وَالْجَبَرُوتِ وَاَهْلَ الْعَفْوِ وَالرَّحْمَةِ «
وَاَهْلَ التَّقْوَى وَالْمَغْفِرَةِ اَسْأَلُكَ بِحَقِّ هَذَا الْيَوْمِ الَّذِي جَعَلْتَهُ لِلْمُسْلِمِينَ عِيداً
وَلِمُحَمَّدٍ صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَآلِهِ ذُخْراً وَشَرْفاً وَكَرَامَةً وَمَزِيداً اَنْ تُصَلِّيَ عَلَيَّ
مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ وَاَنْ تُدْخِلَنِي فِي كُلِّ خَيْرٍ اَدْخَلْتَ فِيهِ مُحَمَّدًا وَآلَ
مُحَمَّدٍ وَاَنْ تُخْرِجَنِي مِنْ كُلِّ سُوءٍ اَخْرَجْتَ مِنْهُ مُحَمَّدًا وَآلَ مُحَمَّدٍ

صَلَوَاتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَيْهِمُ اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ خَيْرَ مَا سَأَلْتُكَ بِهِ عِبَادُكَ
«الصَّالِحُونَ وَأَعُوذُ بِكَ مِمَّا اسْتَعَاذَ مِنْهُ عِبَادُكَ الْمُخْلَصُونَ».

نحوه خواندن نماز عید فطر ، احکام و روایات مربوط به آن

وقت خواندن نماز عید فطر

زمان مناسب برای خواندن نماز عید فطر، از زمان طلوع خورشید تا زوال
آن (یعنی تا قبل از اذان ظهر) است و اگر از زمان خواندن آن بگذرد قضا
ندارد.

البته مستحب است نماز عید را بعد از بلند شدن آفتاب بخوانند. یعنی
آفتاب دیده شود و در عید فطر مستحب است بعد از بلند شدن آفتاب
افطار کنند، زکات فطره را بدهند و بعد نماز عید را بخوانند

مستحب بودن نماز عید فطر

سوالی که معمولا در این باره پیش می آید اینست که آیا شرکت در نماز عید فطر واجب است؟ بنابر نظر عمده مراجع و فقها، این نماز در زمان غیبت امام عصر(علیه السلام) مستحب بوده و خواندن آن بصورت جماعت محل اختلاف علماء است. اما پس از ظهور امام، واجب است. (در این مورد بهتر است به نظر مرجع تقلید خود رجوع کنید)

فضیلت نماز عید فطر

پس از اینکه نحوه خواندن نماز عید فطر را آموختیم، خالی از لطف نیست که در مورد فضیلت عید فطر نیز حدیثی از پیامبر اکرم(ص) را مطالعه نماییم. پیامبر اکرم(ص) در مورد فضیلت شب و روز عید فطر فرموده اند: «... چون شب عید فطر که شب جوائز نام دارد فرا رسد، خداوند پاداش عمل کنندگان را بدون حساب و شمارش ببخشد و چون صبح روز عید فرا رسد، خداوند فرشتگان را در تمام شهرها برانگیزد، پس در زمین فرود آیند و سر کوچه و گذرها بایستند و گویند: ای امت

محمد بسوی پروردگار کریم برای نماز عید بیرون شوید که او پاداش فراوان دهد و گناهان بزرگ را بیامرزد. و چون سوی محل برگزاری نماز عید روند خدا عزّ و جلّ به ملائکه فرماید: ای ملائکه من پاداش یک اجیر وقتی به وظیفه‌اش عمل کند چیست؟ گویند: معبودا و سید پاداش او آن است که اجر او را بطور کامل عطا کنی.

سایر احکام نماز عید فطر

بخاطر اینکه نماز عید فطر مستحب است به نیت نماز عید رجاء به جماعت خوانده شود.

دو خطبه پس از نماز توسط امام در مورد مسائل سیاسی، اجتماعی، دینی و .. گفته میشود که مستحب موکد است به خطبه گوش داده شود.

اگر شخصی در تعداد تکبیرها و یا قنوت ها شک کند و در محل آن باشد، بنا را به تعداد کمتر گذاشته و ادامه میدهد.

خواندن نماز به صورت فردی و در خانه مشکلی ندارد.

بهتر است نماز در جای مسقف خوانده نشود و محیط باز باشد.

اگر چیزی که باعث سجده سهو میشود در نماز عید فطر پیش آید، احتیاط آن است که سجده سهو را به نیت رجاء انجام دهد.

نماز عید فطر ، اذان و اقامه ندارد، مستحب است موذن سه بار ذکر:
الصلاه بگوید.

مستحب است که در روز عید فطر قبل از نماز با خرما افطار کند.

مستحب است بعد از نماز مغرب و عشا شب عید فطر و بعد نماز صبح تا عصر روز عید این تکبیرها گفته شود: اللَّهُ أَكْبَرُ اللَّهُ أَكْبَرُ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَ اللَّهُ أَكْبَرُ، اللَّهُ أَكْبَرُ وَ لِلَّهِ الْحَمْدُ، اللَّهُ أَكْبَرُ عَلَى مَا هَدَانَا.

مستحب است قبل از نماز عید غسل کند و دعاها و اعمال قبل و بعد نماز عید فطر را برای ثواب بیشتر بجا آورد.

مستحب است که در نماز عید فطر بر زمین سجده کنند و در حال گفتن
تکبیرها دست‌ها را بلند کنند و نماز را با صدای بلند بخوانند.